

Тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Соҳибкирон Амир Темурнинг икки кизи ва тўрт ўгли бўлган. Кизлардан бирининг исми Огабегим бўлиб, у Султон Хусайннинг онаси эди. Лекин тарихчиларнинг маълумот беришига кўра, кизлардан бири хақида ҳеч қандай маълумот йўқ.

Ўғиллар эса Жаҳонгир, Умаршайх, Мироншоҳ ва Шохруҳ Мирзолардир.

Тўртта ўғилдан иккитаси Темурнинг ҳаётлигида қазо қилган.

Куйида Соҳибкирон Амир Темурнинг ўғиллари билан қискача танишиб чиқамиз.

Жаҳонгир – 1356-йилда таваллуд топган.

У болалигидан отасининг бошига тушган сарсонлик, жангу-жадал машаққатларини баробар тортди. Шу тариқа улгайиб, ўн уч-ўн тўрт ёшидан тажрибали амирлар қаторида ҳарбий юришларда иштирок этди.

Жаҳонгир 1373 йили Хоразм ҳукмдори Юсуф сўфининг Севинчбека исмли жиянига Конгилда қатта тўю-тантана билан уйлантирилди.

Тарихий манбаларда келишича Жаҳонгир Мирзонинг яна бир аёлининг исми Рукия бўлиб, у амир Кайхисравнинг кизидир. Яна бир аёлининг исми эса Хонзода бўлган.

Соҳибкирон Амир Темур тўнғич ўғлини кўп яхши кўрар эди. Хатто у Жаҳонгир Мирзони валиаҳд этиб тайинлаб, унга ўн икки минг отлик аскарни инъом қилди. Аммо валиаҳдга шох бўлишлик насиб этмади. Чунки у 1376-йилда, йигирма ёшида тўсатдан оламдан ўтди.

Жаҳонгир Мирзодан икки ўғил қолди. Тўнғичи Муҳаммад Султон бўлиб, Темур уни валиаҳд этиб тайинлади. Аммо тожу-тахт Муҳаммад Султонга ҳам насиб этмай, фоний дунёни тарқ этди. Муҳаммад Султондан уч ўғил қолган бўлиб, улар Муҳаммад Жаҳонгир, Саъд Ваккос, Яхё исмли эди.

Жаҳонгир Мирзонинг кичик ўғли Пирмуҳаммад отлик эди. Темур вафотидан олдин уни валиаҳд этиб тайинлади. Аммо Пирмуҳаммадга ҳам шох бўлиш насиб этмади. Ундан етти ўғил қолди: Кайду, Холид, Яхё, Бузинжар, Махдий, Санжар, Кайсар.

Умаршайх - 1356-йилда тугилган, 1394-йилда вафот этган.

Умаршайх Мирзо бир жангда отасининг буйругига кўра, унга мадад қилари этаётган вақтида Хармоту қалъасига етганда шу ерни сайр қилишни ихтиёр қилди. Шу пайт бир киши ўқ отаётган эди. Тасодифан ўқ қелиб Умаршай Мирзога теғди ва унинг умрига хотима ясади.

Умаршайх Мирзодан беш ўғил қолди. Каттасининг исми Пирмуҳаммад бўлиб, у Умаршайхнинг отаси эди. Иккинчиси Рустам Усмон ва Алининг отаси эди. Учинчиси Искандар, тўртинчиси Аҳмад эди. Бешинчиси Бойқаро бўлиб, у Мансурнинг отаси эди. Гиёсиддин Мансур Хусайн Бойқаронинг отаси эди.

Мироншоҳ – 1367-йил тугилган.

Мироншоҳ Мирзо Озарбайжонни бошқарар эди. У бу юртда кўплаб ободонлаштириш ишлари олиб борган, хусусан масжид, мадраса, саройлар қурдирган.

Қунарнинг бирида Мироншоҳ Мирзо шикорга қилган пайтида одан йиқилиб, боши қаттиқ лат еди. Бунинг оқибатида шахзоданинг хатти-харакатлари тушуниб бўлмайдиган даражада ўзгариб кетди. У ўзи қурдирган биноларни буздириб, ичкиликка берилиб, Ўзбекхоннинг набираси бўлган хотинини хўрлашга ўтган. Албатта, ўғлининг бу ҳаракатларига қарши Соҳибкирон Амир Темур турли чора-тадбирлар кўрар эди.

Мироншоҳ Мирзо отасининг вафотидан сўнг, 1408-йилда туркманлар билан бўлган

жангда халок бўлди. Аскарлардан бири жарохат олиб, чала жон бўлиб ётган Мироншоҳ Мирзони таниб колди ва шу захоти унинг калласини кесиб олиб, найза учига санчиб, сардорлари амир Кора Юсуфга олиб борди.

Шохрух - 1377-йилда тугилган.

Бу Темурий шахзода хакида Бўрибой Ахмедовнинг «Мирзо Улугбек» номли китобида келган маълумотни келтириш оркали у киши билан танишсак:

«Вазмин ва иродаси кучли одам эди. Мулохаза билан «етти ўлчаб бир кес» кабилида иш тутарди. Колаверса, интизомли одам эди. У хох харбий иш бўлсин, хох давлат иши бўлсин, хох дини Ислом ва шариат арконлари билан боглик иш бўлсин ўз вақтида, ўз ўрнида адо этишга одатланган эди. Хокони саид хар қандай шароитда ҳам беш вақт намозини узмас эди. Саройда ихчамгина масжиди хос бўлишига карамай, Жумъа намозини кўпчилик катори фақат Хиротнинг энг катта масжидида, Гиёсиддин Мухаммаднинг жомеъ масжидига бориб ўқирди».

Шохрух Мирзо отасининг вафотидан сўнг, 1447-йилда вафот қилди. Ундан тўққиз ўғил ва олти қиз колди. Дунё тан олган аллома, юлдузлар илмининг султони Мирзо Улугбек Кўрагоний ҳам унинг фарзандидир.

Гиёсиддин Мухаммад Юсуф

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

Хелда Хекхем «Етти иклим султони».

Хуршид Даврон «Сохибқирон набираси».

Низомиддин Шомий «Зафарнома».

Бўрибой Ахмедов «Мирзо Улугбек».